

В Україні ще наприкінці 80-х було побудовано 4 сміттєспалювальних заводи – у Києві, Дніпрі, Харкові та Севастополі. Найвтривалішим виявився столичний завод «Енергія». Зараз це єдиний функціональний комплекс для спалювання відходів. Саме тут було спалено левову частку львівського сміття. Зважаючи на вік технології, завод потребує масштабної модернізації. Часткові роботи щодо оновлення проводяться уже зараз [2]. Так, трагедія на Грибовицькому сміттєзвалищі у Львові показала, до яких наслідків призводить нехтування цивілізованими способами поводження з відходами. Аналогічна ситуація і на Київських полігонах побутових відходів. На одному з полігонів Києва встановлено газозбірні свердловини метану, проте їх недостатньо, і часом сміттєзвалища палають, забруднюючи довкілля токсинами.

Директива № 2006/21/ЄС про управління відходами видобувної промисловості та внесення змін і доповнень до Директиви № 2004/35/ЄС впроваджує: прийняття національного законодавства та визначення уповноваженого органу (органів); встановлення системи, яка забезпечить створення/розроблення операторами (суб'єктами господарювання) планів управління відходами (визначення та класифікація засобів поводження/переробки з відходами; характеристика відходів) (ст. 4 і 9); встановлення дозвільної системи, фінансових гарантій та системи контролю (ст. 7, 14 та 17); встановлення процедур управління та моніторингу видобувних пустот (ст. 10); встановлення процедур закриття та подальшого нагляду за виробничими майданчиками відходів видобувної діяльності (ст. 12); створення реєстру закритих майданчиків відходів видобувної діяльності (ст. 20). Ці положення Директиви мають бути впроваджені протягом 5 років з дати набрання чинності цією Угодою.

На сьогодні Європа відмовляється від спалювання побутових відходів. Зокрема, 26 січня 2017 р. Європейська комісія звернулася до Європейського парламенту з повідомленням про перегляд проведення з відходами в питанні їх спалювання на користь повторного використання та переробки побутових відходів. Зокрема, у Києві на заводі спалюється побутове сміття, але контроль і моніторинг саме за токсичними речовинами не ведеться.

Тому впровадження чи розробка більш ефективної законодавчої бази у поводженні з відходами є дуже актуальним питанням на сьогоднішній день. На прикладі ЄС видно, що впроваджені директив суттєво вплинули на розвиток альтернативних видів переробки, встановлення дозвільних систем, реєстрів та відповідальності в системі поводження з відходами.

Література:

1. Криса О. Переробка відходів – мрія чи реальність? URL: <https://kredens.lviv.ua/smittyua/>.
2. Войцехівська А. Розчистити Україну: місія (не) здійснена? URL: https://dt.ua/ECOLOGY/rozchistiti-ukrayinu-misiya-ne-zdiysnenna-254196_.html.
3. Угода про асоціацію між Україною з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами з іншої сторони. URL: <http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/>.

Єліна А. А.,

студентка 3 курсу, 7 групи

*Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого*

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО МАРКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Пріоритетними завданнями, що обумовлюють розвиток кожної держави – збереження життя населення. Здорова нація – фізичний і моральний розвиток, здоровий спосіб життя, безпека життєдіяльності. Станом на сьогодні існує велика кількість продукції для споживання національного і імпортного виробництва, але досить часто нешкідливі товари, які мають гарну упаковку, становлять загрозу для нашого здоров'я.

Ціль даної роботи: розглянути питання нормативного-правового врегулювання засад екологічного маркування; визначити юридичні

ознаки процедури сертифікації продукції в контексті наукових поглядів. Сформулювати авторське визначення «екологічного маркування», охарактеризувати його типи.

Правове регулювання екологічного маркування на національному рівні ускладнюється відсутністю відповідної світовим і європейським вимогам нормативно-правової бази. Поняття, ознаки «екологічного маркування», як правової категорії є предметом багатьох наукових дискусій й не лише в юридичній науці, а і в економічній та інших галузях.

Так, Берзіна С. В. характеризує екологічне маркування як ідентифікатор певних екологічних характеристик продукції та одним з ефективних інструментів інформування споживача про властивості, переваги чи недоліки утилізації продукції або відходів упаковки [1, с. 46]. Олещенко І. В. тлумачить даний термін як позначення продукції спеціальним знаком, який засвідчує її екологічні характеристики чи пов'язані з нею процеси і методи виробництва відповідно до нормативних вимог [2, с. 135–136].

На наш погляд, екологічне маркування – це ідентифікатор у формі символу, графічного зображення на етикетці продукції або пакуванні, документації на продукцію, в технічних документах та інше, який надає споживачу інформацію про екологічність даної продукції (властивості, переваги чи недоліки), процеси або послуги.

В нашій державі питання екологічного маркування визначається одним з пріоритетних завдань розвитку нашої держави до 2020 року відповідно до Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» [3]. А також регулюється Законами України «Про стандартизацію» [4], «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» [5] та ін. Загальні принципи та методи його застосування викладені в міжнародних стандартах серії ISO 14020 «Екологічні маркування та декларації». До основних вимог застосування екологічних маркувань, вважає С. В. Берзіна, мають належати такі: 1) бути точними, перевірятися, відповідати призначенню та не вводити в оману споживача; 2) не створювати необґрунтовані бар'єри у міжнародній торгівлі; 3) ґрунтуватися на науковій методології, достатньої для підтвердження

використання точних і перевірених даних; 4) відображати не відповідність державним нормам, а відповідність певним критеріям екологічних характеристик чи переваг, ґрунтуючись на вимогах добровільних стандартів [1, с.46].

Міжнародна організація із стандартизації (*International Organization for Standardization, ISO*) поділяє екологічне маркування на такі основних типи: 1. Добровільне екологічне маркування (ISO 14024) – встановлює визначення загальних екологічних переваг товарів чи послуг. Екологічні переваги оцінюються незалежною третьою стороною (органом сертифікації) на відповідність екологічним критеріям. 2. Самодекларація (ISO 14021) – не обумовлюється чіткими характеристиками, а декларування здійснюється у вигляді формулювань чи позначок, що вказують на ту чи іншу характеристику продукції. Даний тип екологічного маркування не потребує оцінювання незалежною третьою стороною.

Станом на 2018 рік і відповідно положень Міністерства екології та природних ресурсів України в нашій державі діє Центр екологічної сертифікації та маркування ВГО «Жива планета», який проводить маркування згідно з I типу за схемою згідно ISO 14024 і виступає незалежною третьою стороною (органом сертифікації), що діє згідно з вимогами міжнародного законодавства.

Сертифікація необхідна тоді, коли метою є декларування загальних переваг продукції щодо впливів на стан довкілля та здоров'я людини. Таке маркування застосовується у вигляді знака екологічного маркування встановленого зразка разом з формулюваннями, що вказують на поліпшені екологічні характеристики, номером екологічного сертифіката та посиланням на схему сертифікації згідно з ISO 14024 [6, с. 8].

На нашу думку, екологічне маркування, як пріоритетний напрям державної екологічної політики до 2020 року, є актуальним і в першу чергу потребує подальшого нормативно-правового врегулювання. Доцільно законодавчо закріпити процедуру використання графічного зображення на етикетці, як обов'язкову умову випуску продукції. Юридичний механізм екологічного маркування матиме позитивний вплив, як на виробника продукції – шляхом вдосконалення ви-

робничого процесу товарів, підвищенням якості продукції, так і на споживача, – підвищенням рівня екологічної свідомості та культури.

Література:

1. Берзіна С. В. Екологічне маркування (нові правила та відповідальність). *Упаковка*. 2015. № 3. С. 46–48.
2. Олещенко І. В. Правове забезпечення охорони довкілля суб'єктами господарювання : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2017. С. 232.
3. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року : Закон України від 21.12.2010 р. № 2818-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011 р. № 26. Ст. 1284.
4. Про стандартизацію : Закон України від 15.01.2015 р. № 1315-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 31. Ст. 1058.
5. Про технічні регламенти та оцінку відповідності : Закон України від 15.01.2015 р. № 124-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 14. Ст. 96.
6. Берзіна С. В., Капотя Д. Ю., Бузан Г. С. Екологічна сертифікація та маркування : методичний довідник. Київ : Вид-во Інститут екологічного управління та збалансованого природокористування, 2017. 114 с.

Іванюта Д. О.,

студентка 1 курсу, 1 групи

Міжнародно-правового факультету

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОХОРОНИ КЛІМАТУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

За останні півсторіччя проблема глобальної зміни клімату гостро постала перед міжнародним співтовариством. Вагомий вплив на зміну клімату має антропологічна діяльність людини, нормативно-правове забезпечення якої необхідно привести до світових вимог і стандартів. Правове регулювання господарської діяльності, пов'язаної з впливом на клімат, є пріоритетним напрямом сталого розвитку су-

спільства та важливим завданням державної екологічної політики [3]. Ратифікація Паризької угоди до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату [5] свідчить про необхідність розробки належного правового закріплення впливів господарської діяльності на клімат у національному законодавстві, що є доцільним в умовах євроінтеграційних процесів України.

Клімат, як об'єкт правового регулювання, є поняттям поліаспектним і підходи до його розуміння змінюються на різних етапах розвитку суспільства [8, с. 7]. Вже зараз клімат став об'єктом правової охорони за законодавством пострадянських республік, а саме: Республіки Казахстан (ст. 7 Екологічного кодексу), Республіки Білорусь (ст. 5 Закону «Про охорону навколишнього середовища»), Республіки Туркменістан (ст. 2 Закону «Про охорону природи»), Російської Федерації (ст. 4 Закону «Про охорону навколишнього середовища»). Це також стосується країн дальнього зарубіжжя, приміром, Японії, Великобританії та інших держав.

В національній науці екологічного права проблемам еколого-правової охорони клімату присвячені праці багатьох фахівців, як-то: А. П. Гетьман, В. І. Андрейцев, Г. І. Балюк, М. В. Краснова, Н. Р. Малишева, В. К. Рибачек, К. А. Прохоренко, Г. В. Анісімова та інші. В сучасній еколого-правовій доктрині не вироблено єдиного підходу до розуміння сутності й ознак клімату як об'єкта охорони навколишнього природного середовища. У більшості джерел термін «клімат» характеризується крізь призму інституту загального (кліматичні умови), або спеціального (кліматичні ресурси) природокористування, та розглядається переважно як джерело споживання для задоволення потреб людини.

В сучасній вітчизняній науці екологічного права одним з перших ґрунтовних досліджень проблем охорони клімату є дисертаційна робота К. А. Прохоренко, в якій запропоноване правове визначення клімату як об'єкта еколого-правової охорони. Там клімат розглядається як об'єкт природного походження, що характеризується станом кліматичної системи (атмосфери, гідросфери, біосфери й геосфери у їх взаємозв'язку і взаємодії), та є визнаним нормами міжнародного екологічного права у якості об'єкта, на який здійснюється небезпечний антропогенний вплив у формі юридично-визначених видів